

Farárske skúšky 2019

Farárske skúšky sa budú konať **14. októbra 2019 o 8.00 hod.** na Generálnom biskupskom úrade ECAV na Slovensku, Palisády 46 v Bratislave.

Všetky potrebné informácie o farárskej skúške nájdete v Zbierke cirkevnoprávných predpisov ECAV na Slovensku: **Cirkevné nariadenie č. 6/91 o farárskej skúške v znení cirkevného nariadenia č. 3/94, 2/00, 9/01, 6/05 a 1/10.**

Žiadosť o vykonanie farárskej skúšky adresujte Zboru biskupov do 25.8.2019

Prehľad študijnej literatúry a požiadaviek na farársku skúšku:

Katechetika - Mgr. Ivan El'ko

- *Vecné a formálne zásady náboženskej výchovy*
- *Malý katechizmus Dr. M.Luthera*
- *Katechéza*

Homiletika - Mgr. Slavomír Sabol

- *Jozef Smolík – Radostze slova, Kalich 1983*

Pastorálka- Mgr. Ján Hroboň

- *Július Filo – Základy pastorálk*
- *Jozef Smolík – Pastýrskapéče*

Dogmatika -prof. PhDr. Michal Valčo,PhD.

- *Symbolické knihy* Liptovský Mikuláš: Tranoscius,1992.
- *Lutheranus 2006. K Augsburskému vyznání.*SborníkLutherovyspolečnosti. Praha: Lutherovaspolečnost,2006.
- **Forde, G. Boh sa skláňa k človeku: Lutherove pochopenie evanjelia**[original: Where God Meets Man].Martin: Biblická škola, 2003.
- **Schütte, H. Ekumenický katechismus II. Církev všech křesťanů.** Praha: Vyšehrad, 2003.
- Svetový luteránsky zväz; Pápežská rada pre napomáhanie jednoty kresťanov. Spoločné vyhlásenie k učeniu o ospravedlnení Spoločné oficiálne stanovisko. Dodatok k Spoločnému oficiálnemu stanovisku. ECAV na Slovensku a KBS, 2004. Dostupné na: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/ekumenicke-dokumenty/c/spolocne-vyhlasenie-k-uceniu-o-ospravedleni>

- **Pöhlmann, H. G.; Stern. M. *Desatero v životě židů a křesťanů*** (Dialog ortodoxního rabína a křesťanského teologa.) Praha: Vyšehrad, 2006.

Liturgika – Mgr. Vladimír Ferenčík

- ***Agenda ECAV na Slovensku***
bohoslužobné poriadky, poriadky bohoslužobných úkonov, znenie otázok a formuliek
- ***J. Filo, Kompendium Liturgika*** – časť: Bohoslužobné miesto, priestor, čas
- ***J. Filo (zostavovateľ) Teológia evanjelických služieb Božích***
Zborník z Teologickej konferencie ECAV, Račková dolina 7.-9.9.2005 (Bratislava 2008) EBF UK
- ***Evanjelický spevník***
Členenie, zásady výberu piesní, znenie predspevov
- ***Pohrebná agenda***
Poriadok pohrebov na rôznych miestach

Cirkevné dejiny - ThDr. PaedDr. Ján Hruška, PhD.

1. Ranná a stredoveká cirkev

1.1. Cirkev v Novej zmluve¹

1.1.1 *V Skutkoch apoštolských*

1.1.2 *V apoštolských listoch*

1.2. Cirkev v dobe apoštolských a cirkevných otcov

1.2.1. *Klemens Rímsky*²

Ignác Antiochijský

Polykarp Smyrnenský

Justín - martýr

Tertulián

Klemens Alexandrijský

Origenes

1.2.2. *Konštantín Veľký a jeho vplyv na cirkev*³

1.2.3. *Árius; Athanasius; Julián Apostata*⁴

1.2.4. *Aurélius Augustín*⁵

1.2.5. *Cyril a Metod*⁶

¹ Podrobná znalosť života kresťanskej cirkvi podľa Skutkov apoštolských a apoštolských listov

² Život a dielo apoštolských a cirkevných otcov a ich prínos pre kresťanskú cirkev.

³ Ako zasiahol cisár do života a poriadkov kresťanskej cirkvi?

⁴ Nebezpečenstvo arianizmu. Podrobne vysvetli.

⁵ Význam, život, dielo, odkaz a súvis medzi Augustínom a Lutherom. Učenie o milosti. Augustín a Pelágus.

1.3. Pápežstvo

1.3.1 *Pápeži : Lev I (440 – 461); Gregor I. Veľký (590 – 604); Boj o investitúru*⁷

1.3.2 *Sedem ekumenických koncilov*⁸

1.3.3 *Mníšstvo : Benedikt z Nurzie; Bernard z Cleirvaux; František z Asisi ; Dominik Guzmán*⁹

1.3.4 *Dôvod a príčiny rozdelenia kresťanskej cirkvi v roku 1054*¹⁰

1.4. Predreformátori

1.4.1 *Peter Vald, Ján Wiklif, Jeroným Savonarola*¹¹

1.4.2 *Ján Hus*¹²

1.4.3 *Kostnický snem*¹³

2. Reformácia a protireformácia

2.1. Doktor Martin Luther (1483 – 1546)

2.1.1 *Život a dielo*

2.1.2 *Luther pred Kajetánom a Milticzom*

2.2.3 *Lipská dišputa*

2.1.4 *Wormský snem* - 1521

2.1.5 *Speierský snem* - 1529

2.1.6 *Filip Melanchton – dielo a význam*

2.1.7 *Augsburský snem* - 1530

2.2. Ulrich Zwingli (1484 – 1531)

2.2.1 *Život a dielo*

2.2.2 *Marburské rozhovory* - 1529

2.3. Ján Kalvín (1509 – 1564)

2.3.1 *Život a dielo*

2.3.2 *Tigurínsky konsenzus* - 1549

2.3.3 *Predestinácia*

2.4. Protireformácia

2.4.1 *Tridentský koncil (1545 – 1563)*¹⁴

2.4.2 *Ignác z Loyoly*

2.4.3 *Protireformácia cudzine - v Holandsku, vo Francúzsku (Nantský edikt - 1598), v Čechách a na Morave, Tridsaťročná vojna a Vestfálsky mier (1648)*

3. Cirkev v Uhorsku v rokoch 1548 - 1921

---

⁶ Život, dielo, význam

⁷ Vplyv na cirkev a význam

⁸ Vymenuj, charakterizuj, obháň závery koncilov

⁹ Charakterizuj a opíš

¹⁰ Opíš situáciu a príčiny rozdelenia cirkvi na východnú a západnú + IV. carihradský koncil a jeho výsledky

¹¹ Učenie a význam

¹² Podrobne + učenie o remanencii.

¹³ Priebeh a závery koncilu proti Husovi

¹⁴ Podrobne – výroky proti Lutherovi a reformácii

- 3.1 Bocskayho povstanie a Viedenský mier
- 3.2 Žilinská synoda 1610 a Synoda v Spišskom podhradi 1614
- 3.3 Bethlenovo povstanie a Mikulovský mier 1622
- 3.4 Rákocziho povstanie a Linecký mier 1645
- 3.5 Leopold I. (1657 – 1705) a bratislavské súdy
- 3.6 Thokolyho povstanie a Šopronský snem 1681¹⁵
- 3.7 Prešovské jatky
- 3.8 Rákocziho povstanie (František Rákoczi II.) a Szatmársky mier 1711
- 3.9 Mária Terézia a Jozef II.
- 3.10. Tolerančný patent
- 3.11. Leopold II. a Peštianska synoda 1791
- 3.12. Patentálne boje
- 3.13. Dr. Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža
- 3.14. Dr. Karol Kuzmány, Ľudovít Štúr
- 4. Terminológia¹⁶**
  - 4.1 Gnosticizmus
  - 4.2 Manicheizmus
  - 4.3 Markion
  - 4.4 arianizmus
  - 4.5 sabellianizmus
  - 4.6 nestorianizmus
  - 4.7 Theotokos
  - 4.8 Prototokos
  - 4.9 Pelagianizmus
  - 4.10 Monofyzitizmus
  - 4.11 Obrazoborectvo
  - 4.12 Fotiov problém
  - 4.13 Filioque
  - 4.14 Puritanizmus
  - 4.15 Presbyterianizmus
  - 4.16 Kongregacionalizmus
  - 4.17 Racionalizmus v ECAV
- 5. Vybrané kapitoly¹⁷**
  - 5.1 Augustín a Luther
  - 5.2 Tomáš Akvinský versus Luther
  - 5.3 Wiklif a Luther
  - 5.4 Hus a Luther
  - 5.5 Melancton a Luther¹⁸

¹⁵ + Ružomerská synoda

¹⁶ Vysvetli pojmy a obsahový rozpor s učením cirkvi; obhájj učenie cirkvi

¹⁷ Zhoda a rozdiel

- 5.6 Zvingli a Luther
- 5.7 Kalvín a Luther
- 5.8 Luteránska ortodoxia
- 5.9 Luther a pietizmus
- 5.10 Remanencia
- 5.11 Transsubstanciácia
- 5.12 Konsubstanciácia
- 5.13 Predestinácia

Študijné materiály:

Odporúčam samoštúdium

1. Biblia

Odporúčaná literatúra, prípadne iná k téme.

2. DRÁB, P.: *Kresťania v dialógu*. Prešov : Tlačiareň Kušnir 2008.
3. HARNACK, A.: *Stručné dejiny dogmy* . Benjan 2007.
4. NEUNER, J. ; ROOS, H.: *Viera cirkvi v úradných dokumentoch jej magistéria* . Trnava : Dobrá kniha 1995.
5. NEUNER, P. : *Ekumenická teologie*. Praha : Vyšehrad 2001.
6. PESCH, O.H. : *Cesty k Lutherovi*. Brno : CDK 1999.
7. ŘÍČAN, R. ; MOLNÁR, A.: *Dvanáststoletícirkevníchdejin*. Praha : Kalich 2008.
8. SCHATZ, K.: *Všeobecné koncily*. Brno : CDK 2014.
9. VARCL, L.; DRÁPAL , D.; SOKOL , J.: *Spisy apoštolských otcu*. Praha : Kalich 1986.
10. VESELÝ, D.: *Dejiny kresťanstva a reformácie na Slovensku*. Liptovský Mikuláš : Transcius 2004.

Praktická exegéza - doc. RNDr. Adrian Kacian, M.A., PhD. et PhD.

Realizácia skúšky:

Skúška z predmetu Praktická exegéza sa bude realizovať prostredníctvom rozpravy o písomnej práci. Počas skúšky kandidát svoju prácu v krátkosti predstaví, následne bude vyzvaný, aby odpovedal na otázky skúšajúceho, ktoré sa budú týkať písomnej práce. Po časovo primeranej diskusii skúšajúci vyhodnotí prácu aj ústne odpovede kandidáta a oboznámi kandidáta s výsledným hodnotením.

Náležitosti práce:

Písomnú prácu kandidát vypracuje samostatne s použitím odbornej literatúry. Prácu je potrebné napísať na počítači, formát A4, okraje 2 cm, font New Times Roman, riadkovanie 1,5; veľkosť písma textu 12, poznámky pod čiarou 10, veľkosť písma nadpisov nie viac ako 16. Strany budú očíslované. Titulná strana práce musí obsahovať text „Farárske skúšky ECAV na Slovensku 14.10.2019,“ názov predmetu a meno kandidáta. Dodržanie etiky citovania je samozrejmosťou. Technika citovania sa môže riadiť pravidlami písania záverečných prác na EBF UK v Bratislave.

Obsah a cieľ práce:

Cieľom písomnej práce je prezentovať praktickú exegézu textov **Gn 15,1-6** a **Mk 7,24-30**. V exegetickej časti kandidát pomocou štandardných exegetických metód vyloží danú časť Písma Svätého vzhľadom na historický a literárny kontext textu. To znamená, že stručne vysvetlí kľúčové pojmy a po kritickom zhodnotení možných výkladov ohraničí pôvodnú(é) myšlienku(y) daného textu.

V praktickej časti autor aplikuje pôvodnú(é) myšlienku(y) z exegetickej časti tým, že vypracuje osnovu kázne pre CZ ECAV na Slovensku, v ktorom pôsobí. Je nutné, aby posolstvo kázne prehováralo do aktuálnych potrieb členov zboru. Osnova musí obsahovať stručné rozpracovanie hlavného posolstva ako aj podporných myšlienok kázne. V úvode praktickej časti stručne charakterizuje aktuálnu situáciu zboru a odôvodní zasadenie kázne do cirkevného roku.

Literatúra:

Kandidát môže použiť na vypracovanie písomnej práce akúkoľvek dostupnú odbornú literatúru. Musí však použiť minimálne nasledovné zdroje:

1. **Douglas, J.D. ed. *Nový biblický slovník***. Praha: Návrat Domu, 1996.
2. **Dubovský, P. ed. *Genesis. Komentáre k Starému zákonu***. Trnava: Dobrá kniha, 2008.
3. **Dubovský, P. ed. *Marek. Komentáre k Novému zákonu***. Trnava: Dobrá kniha, 2013.

Použitú literatúru je kandidát povinný uviesť v spoločnom Zozname literatúry (pre ezegézy oboch textov). Zoznam literatúry umiestni na samostatnú stranu, ktorá bude poslednou stranou práce. V prípade porušenia etiky citovania, resp. neuvedenia zdrojov, bude práca aj skúška hodnotená s výsledkom nedostatočne.

Rozsah, termín a spôsob odovzdania:

Rozsah písomnej práce ku každému z oboch textov je min. 2 a max. 4 strany. Do tohto počtu sa nepočíta titulná strana a strana obsahujúca Zoznam literatúry. Prácu je potrebné odoslať vo formáte MS Word alebo PDF na emailovú adresu adrian.kacian@gmail.com najneskôr sedem dní pred konaním farárskych skúšok (V prípade ak sa farárske skúšky budú konať 14.10.2019, tak je práce potrebné odoslať

najneskôr do 7.10.2019, do 23:59 SEČ). V prípade nejasností ohľadom vypracovanie písomnej práce, prosím, kontaktujte skúšajúceho na horeuvedenej emailovej adrese.

Etika –prof. Mgr. Ľubomír Batka, Dr.theol.

1. **Eduard Lohse. Teologická etika Nového zákona.** Bratislava : Serafín, 2008. ISBN 978-80-8081-072-6. 237 s.
2. **Ľubomír Batka. Prirodzený zákon a stvoriteľský poriadok v evanjelickej etike.** Bratislava : UK, 2015. ISBN 978-80-223-3955-1. 93 s.
3. **Igor Kišš. Sociálna etika.** Bratislava : UK, 2006. ISBN 80-223-2127-3, s. 50 - 60, 164-173, 186 - 224, 289-295, 321-325, 355-357, 364-370.
4. **Eric Fuchs. Codělá naše jednání dobrým?** Jihlava : Mlýn, 2003. ISBN 80-86498-03-4. s. 111-170.

Cirkevná hudba - doc. Mgr. art. Anna Predmerská

1. **Agenda** – spievaná liturgia
2. **Evanjelický spevník** – nápevy piesní
3. **Schopnosť viesť piesne z Evanjelického spevníka**

Odporúčaná literatúra:

Agenda ECAV, ES,
Partitúry ECAV - (Bázlik-Wurm, Farkaš),
Partitúra k Funebrálu

Cirkevné právo- prof. JUDr. Ján Svák, DrSc.

1. SVÁK, J.: *Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch.* Eurokódex, Bratislava, 2011 (Osobitne dávam do pozornosti IX. kapitolu)
2. SVÁK, J.; CIBULKA, Ľ., KLÍMA, K.: *Ústavné právo Slovenskej republiky. Všeobecná časť. 4. aktualizované vydanie.* Eurokódex, Bratislava, 2013
3. SVÁK, J.; CIBULKA, Ľ. : *Ústavné právo Slovenskej republiky. Osobitná časť. aktualizované vydanie.* Eurokódex, Bratislava, 2013
4. Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov
5. Ústava, zákony a nariadenia ECAV

§ 4 **Žiadosť** o povolenie farárskej skúšky sa **predkladá cestou seniorského**

úradu a dištriktuálneho biskupského úradu generálnemu biskupovi,
ktorý podľa čl. 44 CÚ farárskej skúške predsedá.

§ 5 K žiadosti treba doložiť:

- a) doklad o kaplánskej skúške
- b) osvedčenie (odporúčanie) o kaplánskom účinkovaní vystavené priamym nadriadeným
- c) životopis
- d) odporúčanie seniora
- e) odporúčanie dištriktuálneho biskupa

Záujemcovia sa môžu prihlásiť do 25. 8. 2019 na adrese:

Generálny biskupský úrad
Misijno-vzdelávacie oddelenie
Palisády 46
810 00 Bratislava

Prihlásení kandidáti budú pozvaní na farársku skúšku po rozhodnutí Zboru biskupov ECAV v septembri 2018.

Poplatok za skúšku sa bude vyberať na mieste - 5,- €

Informácie:

E-mail: skoly@ecav.sk

Tel. 0918828009